

VAN ARNHEM ONTWIKKELING BV
T.a.v. de heer S.P.R. Jansen
Anthonie van Diemenstraat 36
4104 AE Culemborg

Datum 18 november 2015
Kenmerk BE/2015/206/r
Uw kenmerk Email d.d. 12 november 2015
Auteur(s) C.J. Blom

BLOM ECOLOGIE
ADVIES & ONDERZOEK

Kerkstraat 4
4181 AB Waardenburg

t 06-44179899

e info@blomecologie.nl

i www.blomecologie.nl

RegioBank 85.01.07.326

BTW NL1182.37.020.B01

KvK 55488609

Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan de Hoofdstraat 88 te Zetten

Op het terrein aan de Hoofdstraat 88 te Zetten heeft Van Arnhem Ontwikkeling BV de realisatie van 16 grondgebonden woningen voorzien. In het verleden was op het terrein een autogarage gevestigd. Het gehele perceel is gesaneerd en door jarenlange braakligging verruigd. Langs de randen is sprake van bomen en struiken, centraal op het perceel zijn onder andere wilgen en bramen opgeschoten. De beoogde situatie bestaat uit de woningen, ontsluitingsweg en openbaar groen.

De beoogde ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en/of beschermde natuurgebieden. Ten behoeve van de ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijk effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. De gemeente Overbetuwe heeft Van Arnhem Ontwikkeling BV gewezen op haar onderzoeksplicht. Middels voorliggende ecologische quickscan is de (potentiele) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht.

Namens Van Arnhem Ontwikkeling BV heeft de heer S.P.R. Jansen, Blom Ecologie verzocht het plangebied te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde flora en fauna en vervolgens deze te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden en vigerend beleid.

Onderzoeksdoel

Middels dit oriënterend onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Welke, krachtens de Flora- en faunawet, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de werkzaamheden?
- Leiden de werkzaamheden, gelet op de verwachte negatieve effecten, tot overtreding van de Flora- en faunawet en/of vigerend beleid?

Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Hoofdstraat 88 te Zetten en betreft het terrein van voormalige garagebedrijf Blokland. De gebouwen en het terrein zijn grotendeels gesaneerd, de overige sanering wordt binnen kort uitgevoerd. De locatie ligt een aantal jaren braak waardoor er sprake is van spontane ontwikkeling van kruidachtige vegetatie, struiken en bomen. Op het terrein is, als gevolg van graafwerkzaamheden, een verdieping aanwezig die bij extreme neerslag watervoerend is. Het terrein is behoudens voor enkele aanwonenden (Hoofdstraat) niet toegankelijk. In bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

De planlocatie wordt begrensd door de achtertuinen van de woningen aan de Bethelstraat 1 t/m 15 oneven (zuiden), het perceel aan de Bethelstraat 19 en Kerkwei 5 (oosten), het perceel aan de Hoofdstraat 98 (noorden) en de achtertuinen van de percelen aan de Hoofdstraat 92 t/m 96 oneven (westen). De directe omgeving bestaat uit woonwijken, vrijstaande woningen, bedrijven, winkelcentrum, maatschappelijke voorzieningen, dorpsinfrastructuur, enkele agrarische bedrijven, weide- en akkerpercelen, plattelandinfrastructuur en bosschages/productiebossen



Figuur 1 De rode omlijning weergeeft de ligging van de planlocatie aan de Hoofdstraat 88 te Zetten (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

Functieverandering en effecten

De beoogde ingrepen zijn permanent van karakter. Op de locatie is de ontwikkeling voorzien van 16 grondgebonden woningen. Planologisch is de beoogde ontwikkeling benoemd als 'Kastanjehof Zetten'. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- kap bomen en struiken t.b.v. nieuwe terrein: kapwerkzaamheden en afvoer van groen (laden en transport);
- terrein bouwrijpmaken: vergraven, aanbrengen puin, aanleg nutsvoorzieningen;
- saneren overige aanwezige vervuiling (i.c.m. bouwrijpmaken);
- bouwen woningen: allerhande bouwwerkzaamheden.
- revitalisatie terrein; allerhande straat-, hoveniers- en inrichtingswerkzaamheden

Alle thans aanwezige (ecologische) functies van de planlocatie komen geheel of deels te vervallen. Negatieve effecten die op kunnen treden voor beschermde soorten zijn: vernietiging en/of afname van geschikt leefgebied (permanent of tijdelijk) en opzettelijke verstoring (tijdelijk).

Methode

Inventarisatie

De inventarisatie is een oriënterend onderzoek waarbij gedetailleerd een beoordeling wordt gegeven van de aanwezigheid van de specifieke potentie voor beschermde flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. De quickscan bestaat uit veldbezoek en raadpleging van externe bronnen.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet wordt op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 13 november 2015. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 4/8 bewolkt, 12° Celsius en windkracht 3 (Bft.)

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een plangebied en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Beoordeling

Op basis van de bureaustudie en veldonderzoek wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de invloedssfeer daarvan is en welke effecten daarop te verwachten zijn. Omdat voor algemeen beschermde soorten per definitie vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen, is specifiek gelet op zwaardere en strikt beschermde soorten (Ff-wet; tabel 2 & 3).

Vaatplanten

Zwaardere beschermde vaatplanten en/of sporen en delen hiervan zijn niet aangetroffen op de planlocatie (Ff-wet; tabel 2 & 3). Op de locatie zijn alleen algemene en/of exotische kruidachtige flora, struiken en bomen aangetroffen. Ter indicatie betreft het onder andere de volgende soorten: gewone braam, esdoorn, els, teunisbloem, zomereik, pitrus, ridderzuring, reuzenberenklauw, hederia, bijvoet, rode klaver, kruipende boterbloem, melkdistel, paardenbloem, raaigras, grote brandnetel en (schiet)wilg.

De planlocatie heeft aannemelijk geen betekenis voor beschermde planten. Gelet op de functie in het recente verleden en het gebruik en ligging van de locatie in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten wordt de aanwezigheid hiervan tevens niet verwacht. Negatieve effecten ten aanzien van beschermde vaatplanten kunnen derhalve worden uitgesloten.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren. De locatie is ongeschikt voor grote in het wild levende zoogdieren. In de omgeving is het voorkomen van de eekhoorn bekend (Ff-wet, tab. 2).

Eekhoornverblijfplaatsen zijn eenvoudig te herkennen aan de bolvormige nesten ter grootte van een voetbal. Tevens dient er voldoende rust, voedsel en dekking aanwezig te zijn. Bij frequent gebruik door de soort zijn sporen op bomen of uitwerpselen en eestresten waarneembaar. Aangezien er geen verblijfplaatsen of sporen zijn aangetroffen en de locatie een kleine, relatief jonge, relatief geïsoleerd gelegen locatie betreft is het onwaarschijnlijk dat deze een essentiële functie heeft voor de eekhoorn.

De planlocatie is echter wel geschikt leefgebied voor kleine grondgebonden fauna. Gelet op de gebruiksfuncties, schaalgrootte, landelijke verspreiding en habitatpreferentie betreffen het algemene (licht beschermde) zoogdiersoorten. Voor soorten als: veldmuizen, woelmuizen, bruine rat, egel, bunzing en konijn heeft de locatie mogelijk een (beperkte) functie.

De beoogde herinrichting van het terrein leidt tot een afname van het leefgebied van vorengenoemde (tabel 1) soorten. Alle soorten die mogelijk gebruik maken van de planlocatie betreffen licht beschermde soorten (Ff-wet, tab. 1). Voor deze soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Een gedeelte van het groen blijft behouden en in de directe omgeving is voldoende vergelijkbaar habitat waar potentieel aanwezige zoogdieren zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden. In het kader van de algemene zorgplicht wordt geadviseerd, indien mogelijk, rekening te houden met de jaarcyclus van de soorten.

Vleermuizen

Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren, oppervlaktewater en spleten en/of andere structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). In de omgeving is het voorkomen bekend van: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis.

Alle grotere bomen op de locatie zijn nauwkeurig geïnspecteerd op de aanwezigheid van potentiële invliegopeningen die toegang kunnen verlenen tot een verblijfplaats voor vleermuizen. In geen van de bomen zijn dergelijke openingen aangetroffen. De luwte van de houtopstanden en omliggende bebouwing potentieel geschikt als vlieg- en foerageerroute. Vleermuizen foerageren opportunistisch waarbij het actuele voedselaanbod bepalend is voor de tijdsduur van foerageren op een bepaalde locatie. De meeste soorten gebruiken een fijnmazig netwerk van ruimtelijke structuren. Het verdwijnen of tijdelijk ongeschikt raken van een klein deel van het foerageernetwerk heeft geen significante effecten mits het geen belangrijke verbindingsroute betreft. In de te vellen houtopstanden zijn geen potentiële verblijfplaatsen aangetroffen derhalve vormen deze tevens geen essentiële verbindingsroute omdat er geen sprake is van verblijfplaatsen. Mogelijk kunnen, langs de opstanden foeragerende en passerende, vleermuizen worden verstoord als gevolg van verlichting. Om verstoring te voorkomen wordt geadviseerd maatregelen te treffen ten aanzien van verlichting.

Mits ten aanzien van foeragerende vleermuizen mitigerende maatregelen worden getroffen kunnen significant negatieve effecten voor worden uitgesloten.

Amfibieën en reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën en reptielen en/of sporen daarvan aangetroffen in het plangebied. In de omgeving is het voorkomen bekend van: kamsalamander, kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaard kikker, poelkikker en ringslang (Creemers & Van Delft, 2009). De planlocatie is gelegen in het gebied 'Zetten' op waarneming.nl. Sinds de aanwijzing van het gebied zijn, behoudens 2x gewone pad, echter geen waarnemingen ingevoerd van amfibieën en reptielen.

Op de locatie is geen permanent oppervlaktewater aanwezig. Amfibieën leven in een terrestrisch (m.n. herfst/winter) en aquatisch (m.n. lente/zomer) habitat. Beide habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. Het rommelige, structuurrijke terrein en aangrenzende tuinen zijn potentieel geschikt terrestrisch habitat voor amfibieën.

De kamsalamander en poelkikker prefereren grote(re) heldere stilstaande wateren met een goed ontwikkelde (onder)watervegetatie. Het water moet permanent zijn en mag niet geheel beschaduwd zijn. Het temporele water op de planlocatie is ongeschikt voor deze soorten. Mogelijk profiteren gewone paden bruine kikker van de poel. Door het ontbreken van predatoren biedt de locatie gunstige overlevingskansen voor de soort.

De aanwezigheid van hagedissen en slangen concentreert zich met name op zanderige en vochtige gebieden met heide- en grasvegetatie. De verspreiding van reptielen in Nederland concentreert zich op de kuststrook, de Hoge Veluwe, typische terreinen in Zuid-Limburg en vergelijkbare landschapsdelen en -elementen elders. Alle soorten prefereren overwegend natuurlijk respectievelijk droge en natte structuurrijke terreindelen waar weinig verstoring optreedt door menselijke aanwezigheid. Op basis van de landelijke verspreiding, habitatvoorkeuren, het ontbreken van waarnemingen en de actuele situatie op de planlocatie kan het voorkomen van ringslang dan worden uitgesloten op de planlocatie (Creemers & Van Delft, 2009).

De aanwezigheid van algemeen voorkomende amfibieën kan niet uitgesloten worden op de planlocatie. Voor deze soorten geldt echter vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

Vissen

Op de planlocatie is geen (permanent) oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van vissen kan worden uitgesloten. De terreinverlaging die bij vele neerslag watervoerend is valt geregeld droog waardoor de aanwezigheid van vissen kan worden uitgesloten.

Insecten, libellen en ongewervelde

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of overige ongewervelden aangetroffen. De meeste dagactieve insecten zijn in november niet meer of minimaal zichtbaar. Op de locatie zijn diverse algemene kruidachtige vegetatie, struiken en bomen aangetroffen. De vegetatie is voor veel algemene insecten geschikt t.b.v.: voedsel, voortplanting, opgroei (larvale stadium), popstadium en verblijfplaats. Er zijn geen specifieke planten soorten aangetroffen die specifiek voor een bepaalde soort een waardplant vormen (bijv. pimpernel en pimperlblauwtje).

Tevens is er geen sprake van oud hout, zure vennetjes of andere specifieke omstandigheden die duiden op de mogelijke aanwezigheid van beschermde terrestrische insecten. Een essentiële functie voor watergebonden soorten zoals libellen, slakken (o.a. platte schijfhoren), waterkevers en dergelijke kan tevens worden uitgesloten. Significant negatieve effecten op de soortgroep worden niet verwacht.

Vogels

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek foeragerende, overvliegende en rustende vogels waargenomen. De vogelsoorten betreffen: kauw, kraai, ekster, houtduif, merel en Turkse tortel. Tijdens het veldbezoek zijn geen oude nesten of jaarrond beschermde nestlocaties aangetroffen. In de kastanjeboom op het perceel aan de Hoofdstraat 94 is een steenuilkast geplaatst, volgens de eigenaar is de kast sinds jaren in gebruik door spreuwen.



Figuur 2 In de kastanjeboom op het perceel aan de Hoofdstraat 94 is een steenuilkast aanwezig, de kast wordt gebruikt door spreuwen. De projectnaam Kastanjehof refereert aan desbetreffende boom.

De bomen op de planlocatie bieden geen vaste rust- of verblijfplaatsen voor roofvogels, uilen, spechten en/of kraaiachtigen. Tevens zijn geen prooiresten, braakballen, veren uitwerpselen/krijtsporen aangetroffen. Het braakliggende terrein met de struiken en bomen biedt voor veel algemene vogelsoorten in meer of meerdere mate potentieel geschikt foerageer-, verblijf- en broedgebied. Broedgevallen van deze algemene soorten zijn derhalve niet uit te sluiten. Indien de beoogde werkzaamheden buiten het broedseizoen worden opgestart of dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden maar betreft indicatief de periode 15 maart - 15 juli.

Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied en/of locatie betreffende: Natura 2000, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Park, Nationaal Landschap of Ecologische Hoofdstructuur. Binnen een straal van 3 kilometer zijn het Natura2000 gebied 'Rijntakken', Nationaal Landschap 'Rivierengebied' en EHS-gebieden (of Natuurnetwerk Nederland) gelegen (figuur 3).



Figuur 3 De gele cirkel weergeeft de ligging van de planlocatie bij benadering. De locatie maakt geen onderdeel uit van een beschermd landschapstype. In de directe omgeving liggen: Natura2000 gebied 'Rijntakken' (rode arcering), Nationaal Landschap 'Rivierengebied' (oranje arcering) en gebieden t.b.v. EHS/NNN (groene arcering) (bron: sybiosys.alterra.nl).

De beoogde ontwikkeling betreft de realisatie van 16 woningen binnen de bebouwde kom van Zetten. De ruimtelijke ingrepen zijn dermate beperkt dat een negatief effect door externe werking op doelsoorten en instandhoudingsdoelen in de omliggende beschermde natuurgebieden uitgesloten is. Bovendien zijn de werkzaamheden tijdelijk van aard en treden er in de nieuwe situatie geen nieuwe of verhoogde permanent negatieve effecten op voor beschermde flora en fauna.

Conclusies

- In het plangebied of de directe omgeving daarvan komen beschermde diersoorten van de Flora- en faunawet voor. Het plangebied heeft aannemelijk geen essentiële betekenis voor zwaarder en strikt beschermde soorten (tabel 2 & 3). Jaarrond beschermde nestlocaties zijn niet aangetroffen. Gedurende de sloop en ontwikkeling kan verstoring van vleermuizen plaatsvinden als gevolg van (onjuist toegepaste) verlichting. Op de gehele planlocatie kunnen broedgevallen van algemene vogels voorkomen.
- De ruimtelijke ingrepen leiden, behoudens vleermuizen en broedvogels, mogelijk tot een tijdelijke verstoring van algemene voorkomende en licht beschermde soorten. Beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en conform de Flora- en faunawet worden niet verwacht. Mits gewerkt wordt zoals aanbevolen wordt nader onderzoek naar het voorkomen van soorten niet nodig geacht.
- Mits gewerkt wordt zoals aanbevolen leiden de werkzaamheden aannemelijk niet tot overtreding van de Flora- en faunawet. Er behoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet (art. 75) aangevraagd te worden.
- De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Park, Nationaal Landschap of Ecologische Hoofdstructuur. Gezien de aard van de werkzaamheden is van externe werking op beschermde gebieden geen sprake.

Aanbevelingen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (Zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal rondom de te slopen opstallen (takken, stronken) gefaseerd verwijderen. Dit om bodembewonende dieren de kans te geven in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden bij voorkeur minimaal verlichten en hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (rood/groen licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel) en de werkzaamheden in de periode april-oktober tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes).
- De werkzaamheden opstarten/uitvoeren buiten het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli). Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd dient voor de aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn. E.e.a. op aanwijzing van deskundige.

Literatuur

- Bang, P. & P. Dahlström, 2005. Tierspuren. Fährten, Fraßspuren, Losungen, Gewölle und andere. BLV Buchverlag GmbH & Co. KG, München
- Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (raxon)(redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden

- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Twisk, P., A. van Diepenbeek & J.P. Bekker, 2010. Veldgids Europese Zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Zeist

Geraadpleegde websites
www.kastanjehofzetten.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.waarneming.nl

We hopen u met deze rapportage voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er desondanks vragen zijn kunt u vrijblijvend contact opnemen.

Met vriendelijke groet,



ing. C.J. Blom

Bijlage 1 Fotografische impressie

© BLOM ECOLOGIE
KERKSTRAAT 4 - 4181 AB WAARDENBURG

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie.

Bijlage 1 Fotografische impressie



Figuur 1 De planlocatie is gelegen aan de Hoofdstraat 88 te Zetten. Op de locatie was een autobedrijf gevestigd, het perceel is grotendeels gesaneerd.



Figuur 2 Graafwerkzaamheden op de locatie hebben geleid tot een verdieping in het terrein. Gedurende periode met veel neerslag is deze verdieping c.q. poel watervoerend.



Figuur 3 Het terrein ligt gedurende enkele jaren braak waardoor zich spontaan vegetatie ontwikkeld heeft.



Figuur 4 De planlocatie ligt geïsoleerd tussen bestaande bebouwing. Op bovenstaande foto zijn de achtergevels van de woningen aan de Hoofdstraat zichtbaar.